

ECT op maat; samenhang tussen voorspellers van behandel­effect

Waarom dit onderzoek?

Een aantal klinische factoren lijkt geassocieerd te zijn met het effect van elektroconvulsie­therapie (ECT) bij depressie. Hogere leeftijd, aanwezigheid van psychotische symptomen, kortere episodeduur en afwezigheid van therapieresistentie lijken een gunstig effect van ECT te voorspellen. Deze factoren lijken echter ook onderling met elkaar samen te hangen, waardoor het niet duidelijk is welke van deze factoren vooral bepalend is voor de associatie met het behandel­effect.

Onderzoeksvraag

Wat is de samenhang tussen verschillende klinische voorspellers van de behandel­uitkomst van ECT en welke voorspellers zijn de meest rechtstreeks voorspellend?

Hoe werd dit onderzocht?

We construeerden een conceptueel model van onderlinge samenhang, waarbij we ervan uitgingen dat het predictief effect van leeftijd, episodeduur en therapieresistentie gemedieerd wordt door het klinische beeld – symptomen van psychomotorische retardatie, agitatie, psychotische symptomen of een combinatie van deze drie. We valideerden het model bij een steekproef van 73 patiënten met een depressieve episode die tweemaal per week ECT kregen. Dit deden we met padanalyses waarbij we grootte en richting van alle directe en indirecte paden schatten met structurele vergelijking­model­lering. De uitkomstmaat voor ECT was afname van de scores op de *Montgomery-Åsberg Depression Rating Scale* (MADRS) tijdens de behandeling.

Belangrijkste resultaten

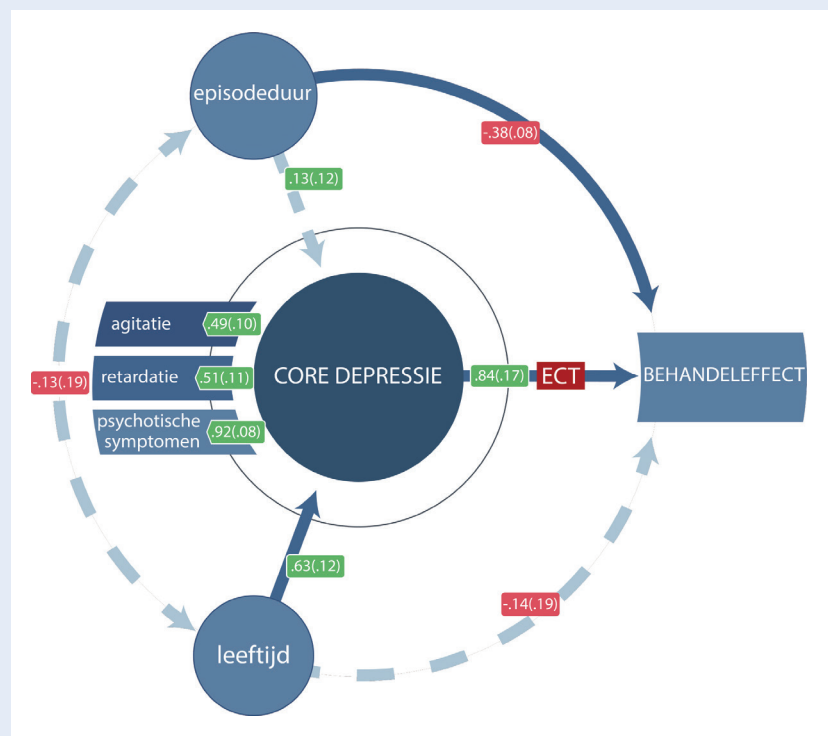
Aanwezigheid van psychomotorische agitatie, retardatie en/of psychotische symptomen hing sterk samen met een gunstig effect van ECT ($z = 0,84$ (SE: 0,17); $p < 0,001$). De associatie tussen leeftijd en ECT-uitkomst werd gemedieerd door de aanwezigheid van agitatie, retardatie en/of psychotische symptomen ($z = 0,53$ (SE: 0,18); $p = 0,004$). De ECT-uit-

AUTEUR

Linda van Diermen
E-mail: linda.vandiermen@uantwerpen.be

komst was niet direct gecorreleerd met leeftijd, maar wel met episodeduur.

Figuur 1. Padmodel van interacties tussen episodeduur of leeftijd, het depressieve toestandsbeeld bestaande uit agitatie, retardatie en psychotische symptomen, en het effect van ECT op depressieve symptomen (n = 73)

Weergegeven zijn gestandaardiseerde coëfficiënten en standard errors. Significante paden ($p < 0,05$) worden weergegeven als donkerblauwe pijlen, niet-significante paden als lichtblauwe onderbroken pijlen, en negatieve associaties in rood, positieve in groen.

Consequenties voor de praktijk

Onze analyses bevestigen dat hogere leeftijd een gunstig effect van ECT voorspelt, maar maken duidelijk dat leeftijd enkel en alleen predictief is doordat op hogere leeftijd meer psychotische depressie en depressie met psychomotorische retardatie/agitatie voorkomen. We stellen daarom voor om leeftijd niet meer mee te nemen in de besluitvorming over ECT en om het klinische beeld zwaarder mee te laten wegen wanneer men ECT overweegt.

LITERATUUR

Diermen L Van, Poljac E, Van der Mast R, Plasmans K, Van den Aamele S, Heijnen W, Birkenhäger T, Schrijvers D, Kamperman A. Toward targeted ECT: the interdependence of predictors of treatment response in depression further explained. *J Clin Psychiatry* 2020; 82: 20m13287.